

Марина Миколаївна СТЕФАНЧУК,
кандидат юридичних наук,
професор кафедри адміністративно-правових дисциплін
Національної академії прокуратури України (м. Київ),
m.stefanchuk@gmail.com

УДК 343.163

ПРАВОВА ПРИРОДА ПРЕДСТАВНИЦТВА ПРОКУРАТУРОЮ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯНИНА АБО ДЕРЖАВИ В СУДІ

Висвітлюються дискусійні питання правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Розглядаються проблеми класифікації доктринальних підходів до вирішення цього питання. За результатами аналізу виділяються: 1) концепція дій (діяльності); 2) концепція правовідносин; 3) концепція правового інституту; 4) концепція правових способів забезпечення (захисту) прав і свобод громадян; 5) подвійні (змішані) концепції; 6) концепція реалізації функції прокуратури (комплексна). Обґрунтовується доцільність комплексного розуміння правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді, яка включає об'єктивно-правове (статичне) розуміння як міжгалузевого правового інституту, змістовно-функціональне розуміння як окремої конституційної функції, діяльнісне (динамічне) розуміння як різновиду юридичної діяльності прокуратури. Узагальнюються ключовий зміст правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Визначаються перспективи подальших наукових розвідок у цій сфері.

Ключові слова: прокуратура; прокурор; представництво інтересів громадянина або держави в суді; правова природа

З питань правової природи представництва прокурором інтересів громадянина або держави в судах різних юрисдикцій (так само, як і правової природи функції прокуратури з представництва інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом) здійснено чимало ґрунтовних доктринальних досліджень вченими-правниками різних юридичних спеціальностей. Водночас їх результати свідчать про відсутність у юридичній літературі єдиної точки зору на питання про правову природу представницької функції прокуратури.

Так, проблемним питанням, пов'язаним із процесами реформування органів прокуратури, присвячено праці багатьох учених, серед яких — Є. М. Блажівський, Л. Р. Грицаєнко, Ю. М. Грошевий, Л. М. Давиденко, В. В. Долежан, П. М. Каркач, В. В. Карпунцов, І. М. Козьяков, М. В. Косюта, О. М. Литвак, І. Є. Марочкін, М. І. Мичко, В. Т. Нор, Г. П. Середа,

В. В. Сухонос, О. М. Толочко, В. В. Шуба, П. В. Шумський, М. К. Якимчук та інші. Значний внесок у розробку теоретичних і практичних положень безпосередньо з питань представництва прокурором інтересів громадянина або держави у судах різних спеціалізацій зроблено в роботах, зокрема, таких науковців, як О. В. Агеєв, О. В. Анпілогов, В. М. Бевзенко, С. С. Бичкова, М. М. Говоруха, К. В. Гусаров, Т. О. Дунас, О. Г. Кучер, О. П. Натрус, Ю. Є. Полянський, М. В. Руденко, М. М. Руденко, І. А. Павлуник, С. Я. Фурса, С. А. Чванкін, М. Й. Штефан.

Науковці зазначають, що проблема інституту представництва в праві давно і заслужено набула відтінку певної незвичайності, з огляду на те, скільки суперечок вона породжує. Але якщо в традиційних рамках вчення про представництво нагадувало “прагнуче до ладу безладдя”, то закріплення Конституцією України [1] у ч. 1 ст. 121 функції представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави у суді принесло, мабуть, у це вчення певну частку хаосу, оскільки серед дослідників не спостерігається особливої єдності щодо співвідношення “прокурорського представництва” з іншими видами представництва в праві, що дозволяє говорити про невизначеність правової природи прокурорського представництва і необхідність його докладного вивчення [2, с. 59–60].

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України “Про прокуратуру” [3] (2014) однією із функцій прокуратури України визначено функцію представництва інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених цим Законом. У ч. 1 ст. 23 цього ж Закону законодавець розкриває і зміст цієї функції, вказавши на те, що представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні процесуальних та інших дій, спрямованих на захист інтересів громадянина або держави, у випадках та порядку, встановлених законом. Водночас Законом України “Про прокуратуру” (2014) та внесеними ним змінами до процесуального законодавства суттєво реформується механізм реалізації прокуратурою України функції представництва інтересів громадянина або держави в суді, що зумовлює потребу в додаткових дослідженнях питань правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

Отже, *метою статті є з’ясування правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.*

Аналізуючи правову природу представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді, вважаємо слушною думку М. В. Руденка про те, що визначення юридичної природи прокурорського представництва неодмінно має базуватися на наукових поглядах про поняття і соціальну роль функцій прокуратури, а також про інститут судового представництва в праві [4, с. 36], під яким автор розуміє юридичні відносини, в силу яких одна особа — представник — виконує згідно із законом, статутом чи договором процесуальні дії в суді в інтересах іншої особи [4, с. 41].

Досліджуючи різноманіття точок зору з питань правової природи представницької функції прокуратури, А. Симонян зводить усі існуючі погляди до двох основних напрямів:

1) *концепція дії* (тут і далі виділено автором — М.С.), за якою сутність представництва полягає у здійсненні представником юридично значимих дій від імені й в інтересах особи, яку представляють, й у межах наданих йому

(самою особою, яку представляють) повноважень. Такий підхід здобув визнання переважно у теорії цивільного права та в працях учених-процесуалістів;

2) *концепція правовідносин*, яка визначає представництво як правовідносини, у силу яких дії однієї особи (представника), зроблені нею (ним) у межах наданих повноважень від імені й в інтересах іншої особи (яку представляють), зумовлюють виникнення чи зміну, припинення прав і обов'язків безпосередньо для останньої [2, с. 60–61].

Дещо ширше пропонує класифікувати існуючі підходи О. В. Анпілогов. Автор, з'ясовуючи питання представництва прокурором в адміністративному судочинстві інтересів громадянина, як і М. В. Руденко, зазначає про необхідність здійснення аналізу існуючих у юридичній науці підходів до розуміння явища судового представництва загалом, оскільки останнє, будучи загальною правовою категорією, обумовлює його сутність. Водночас науковець на підставі аналізу великої кількості поглядів вчених-юристів до поняття судового (процесуального) представництва узагальнює їх у таких напрямках:

- 1) як певної системи процесуальних дій;
- 2) як процесуальних відносин;
- 3) як інституту процесуального права [5, с. 57].

Критично до такої позиції ставиться В. С. Заяць, який зауважує, що жоден з виділених вище підходів щодо визначення сутності і змісту процесуального представництва у судовому адміністративному процесі не дасть можливість охарактеризувати його повною мірою, а відображає лише той чи інший аспект процесуального представництва [6, с. 16].

Попри певну спірність окремих із визначених положень, ми вважаємо, що на сьогодні в науковій літературі чітко виокремлюються такі основні підходи щодо розуміння правової природи представництва прокурором інтересів громадянина або держави у суді:

- 1) концепція дій (діяльності);
- 2) концепція правовідносин;
- 3) концепція правового інституту;
- 4) концепція правових способів забезпечення (захисту) прав і свобод громадян;
- 5) подвійні (змішані) концепції;
- 6) концепція реалізації функції прокуратури (комплексна).

Концепція дії знайшла своє відображення у працях багатьох вчених. Так, зокрема, П. Шумський зазначає, що під функцією представництва в суді слід розуміти *діяльність прокурора*, яка поєднується з його участю в судовому розгляді справ з метою захисту прав і законних інтересів окремої особи, громадян, держави, а також підготовкою і направленням у суд заяв та інших матеріалів, вжиттям інших заходів з поновлення порушеного права окремої людини, громадян, держави [7, с. 24].

Близьку позицію обіймає В. Корж, яка, досліджуючи питання представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді, розглядає його як *самостійний вид прокурорської діяльності*, який відрізняється від представництва у праві (наприклад, цивільному) такими ознаками:

- 1) організаційною самостійністю прокуратури;
- 2) державно-правовим характером представництва;
- 3) обсягом і межами повноважень;
- 4) спеціальним об'єктом представницької діяльності;

- 5) правовим режимом представництва;
- 6) особливістю юридичних наслідків [8, с. 65].

У свою чергу, М. М. Руденко зазначає, що за своїм змістом представництво прокурором інтересів громадянина або держави в адміністративному суді полягає у здійсненні прокурором від імені держави *процесуальних та інших (досудових) дій*, спрямованих на захист в адміністративному суді будь-якої інстанції інтересів громадянина або держави у випадках, визначених законом. Це підфункція конституційної представницької функції прокуратури України [9, с. 48]. Такої ж позиції дотримується і О. Р. Севрук, розглядаючи питання представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в наказному провадженні [10, с. 97].

Доцільно також зазначити, що концепція дій (діяльності) була покладена законодавцем в основу визначення представництва в тексті Закону України “Про прокуратуру” (2014), де у ч. 1 ст. 23 зазначено, що “представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні *процесуальних та інших дій ...*”.

Попри начебто логічність такого підходу, варто зауважити, що очевидною вадою цієї концепції є її цілковита пов’язаність виключно із процесуальною (переважно судовою) діяльністю прокурора, що може призвести до одностороннього погляду на зазначену проблему, адже, попри важливість діяльнісного підходу, він не є єдиним у розумінні правової природи представництва прокурором інтересів громадянина або держави у суді.

Концепція правовідносин знайшла своє втілення у працях М. В. Руденка, який визначає представництво прокуратури як *правовідношення*, в силу якого прокурор (представник) виступає в суді від імені громадянина або держави щодо захисту порушених прав, свобод та інтересів. Не входячи у дискурс щодо існуючих у теорії цивільного процесуального права точок зору стосовно визначення поняття “представництва”, автор звертає увагу на те, що правовідносини прокурорського представництва мають складний зміст, їм властиві різні суб’єктні склади, оскільки вони формуються за двохсторонньою системою: внутрішній і зовнішній. Внутрішня охоплює відносини між прокурором і особою, яку він представляє, які засновані, як правило, на Конституції і законах України, зовнішня — між особою, яку представляють і третіми особами (якщо такі є) [4, с. 45].

Прихильником цієї концепції також можна назвати О. В. Анпілогова. Критикуючи “діяльнісний підхід” щодо розуміння представництва прокурором інтересів громадянина або держави у суді, автор зазначає, що не можна заперечувати допустимості розгляду судового представництва, в тому числі прокурором інтересів держави й громадянина в адміністративному судочинстві, як певної процесуальної діяльності, системи дій, оскільки такий підхід передбачає аналіз судового процесу з точки зору його динаміки, що дозволяє усвідомлювати прокурора активним учасником забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадянина у публічно-владній сфері в адміністративному судочинстві. Разом з тим “діяльний” підхід до розуміння представництва в суді, на думку науковця, певною мірою є обмеженим та таким, що не повністю розкриває сутності цього процесуального явища [5, с. 58]. Вчений зауважує, що потребам змістовного та повного розкриття сутності діяльності прокурора з представництва в адміністративному судочинстві інтересів держави і громадянина більш відповідає підхід до судового представництва як до певної системи правовідносин [5, с. 59].

До того ж представники цієї концепції доволі часто на підтвердження своєї позиції апелюють до положень абз. 1 п. 6 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 8 квітня 1999 р. № 3-рп/99, у якому зазначено, що за правовою природою представництво в суді є *правовідносинами*, в яких одна особа (представник) на підставі певних повноважень виступає від імені іншої особи (довірителя) і виконує процесуальні дії в суді в її інтересах, набуваючи (змінюючи, припиняючи) для неї права та обов'язки [11].

Водночас, на нашу думку, попри певні сильні сторони цієї концепції та її прив'язаність до універсального поняття правовідносин, розгляд представництва прокурором інтересів громадянина або держави у суді тільки як різновиду правовідносини суттєво звужує правову природу цієї правової категорії, оскільки він не розкриває усіх особливостей динаміки (реалізації) цих правовідносин через діяльнісний аспект.

Концепція правового інституту ґрунтує своє розуміння на підході до представництва, як сукупності відповідних правових норм. Так, досліджуючи питання представництва прокурором інтересів громадянина або держави у цивільному процесі, Т. О. Дунас зазначає, що діяльність прокурора щодо представництва є *самостійним інститутом цивільного процесуального права*, оскільки саме Основний Закон є правовою підставою його участі у цивільному процесі [12, с. 18].

Дослідники правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави у господарському суді так само зазначають про те, що діяльність прокурора щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді може бути віднесена до *самостійного інституту господарського процесуального права* [13, с. 114] з тих самих підстав.

Аналогічного висновку доходять автори, які аналізують правову природу представництва прокурором інтересів громадянина або держави в адміністративному суді. На їх переконання представництво прокурора в адміністративному суді є *самостійним інститутом адміністративного процесуального права* [9, с. 20].

Не заперечуючи проти таких поглядів, ми все ж таки вважаємо, що подібнення правової сутності представництва за правовими процесуальними галузями є безперспективним. Ми розуміємо, що переважним чином думка авторів висловлювалась з урахуванням точки зору їх галузевого предмета наукових досліджень. Водночас, на наше переконання, оскільки представництво прокурором інтересів громадянина або держави у суді здійснюється в межах реалізації єдиної конституційної функції, то і підхід щодо його закріплення у нормах права повинен мати комплексний характер. Тому доцільно вести мову не про галузевий, а про міжгалузевий характер інституту представництва.

Концепція правових способів забезпечення (захисту) прав і свобод громадян зводиться до тлумачення правової природи представництва з точки зору мети самого представництва. Так, І. Озерський вважає, що під представництвом у цивільному, господарському та адміністративному процесі слід розуміти процесуальний спосіб реалізації прокуратурою гарантованого ст. 55 Конституції України та іншими нормативно-правовими актами права на судовий захист від посягань на честь, гідність, життя, здоров'я, особисту свободу й майно [14].

Подібної позиції дотримується В. В. Логоша, який, аналізуючи представництво прокурором інтересів громадян в адміністративному судочинстві,

визначає його як *один із адміністративно-правових способів захисту прав і свобод людини й громадянина*, завдання якого полягає у підтримці балансу прав та свобод громадян, суспільства і держави [15, с. 529].

На наше переконання, головною хвибою цієї концепції є змішування мети та сутності представництва, що, вочевидь, обумовлене доволі спрощеним підходом представників цієї концепції до розуміння правової природи представництва. Адже, попри важливість мети (завдань) представницької діяльності прокуратури, вона не може зводитись лише до її досягнення (їх виконання).

У літературі також присутня і ціла низка *подвійних (змішаних) концепцій*, які поєднують у собі окремі із розглянутих вище концепцій.

Найбільш часто поєднують *концепції “діяльності” та “правовідносин”*. Так, В. В. Карпунцов зазначає, що під представництвом інтересів громадянина або держави в суді треба розуміти *правовідносини*, в яких прокурор, реалізуючи повноваження щодо захисту інтересів, *вчиняє в суді процесуальні дії* [16, с. 89].

Такий же змішаний підхід характерний і для окремих галузевих досліджень щодо представницької діяльності прокурора. Зокрема С. А. Чванкін обґрунтовує висновок про те, що представництво в цивільному процесі — *це процесуальна діяльність*, що відбувається *в межах правовідношення* між представником та судом, однієї особи (представника) від імені та в інтересах іншої особи (котра бере участь у справі), яка здійснюється з метою захисту та охорони прав, свобод та інтересів у суді особи, яку представляють, і надання допомоги суду у встановленні дійсних прав і обов'язків осіб, які беруть участь у справі [17, с. 9].

У свою чергу, В. Г. Пожар, досліджуючи інститут представництва в кримінальному судочинстві, визначає представництво прокурором інтересів громадянина або держави в кримінальному судочинстві як *процесуальну діяльність* спеціально уповноваженого на це суб'єкта — прокурора, спрямовану на захист інтересів громадян або держави, *яка реалізується у формі правовідносин*, шляхом пред'явлення або підтримання поданого цивільного позову, а також його участь у зв'язку із цим на всіх етапах кримінально-процесуального провадження [18, с. 15].

Інші науковці поєднують у своєму баченні концепції *“діяльності” та “окремого правового інституту”*. Так, виходячи із аналізу положень доктрини цивільно-процесуального права, законодавства та судової практики, Г. З. Лазько пропонує визначити цивільне процесуальне представництво (в тому числі і прокурорське) як *категорію та як самостійний правовий інститут цивільного процесуального права*. При цьому, на думку автора, як інститут цивільного процесуального права, цивільне процесуальне представництво виступає *сукупністю процесуальних правових норм*, що регулюють окремі сторони однорідних відносин між представником і судом, а *як самостійна правова категорія — системою процесуальних дій* [19, с. 11].

Змішуванню піддаються також і *концепції “діяльності” та “способу забезпечення прав та свобод”*. Зокрема, на думку І. Л. Бородіна, представництво прокурором інтересів громадян в адміністративному судочинстві слід розглядати як *адміністративно-правовий спосіб забезпечення прав та свобод громадян, який слід вважати самостійною формою державної діяльності* [20, с. 21].

Зрозуміло, що всі зазначені “подвійні” підходи щодо визначення сутності представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави у суді мають на меті продемонструвати більш комплексний підхід до вирішення цієї проблеми. Водночас певна вибірковість при обранні тих чи інших концепцій, а також

фактична відсутність обґрунтування їх доцільності та необхідності їх компонування, на нашу думку, складають суттєву хибу такого підходу.

Тому, як видається, більш продуктивною в розумінні правової природи представництва прокурором інтересів громадянина або держави у суді може стати *концепція реалізації функції прокуратури*, що має більш комплексний характер. Засади цієї концепції містяться у підході М. І. Мичка, який, будучи прихильником концепції правовідносин, все ж таки зазначає, що прокурорське представництво в суді виступає, з одного боку, як *функція прокуратури*, а з іншого — як *правовідносини* [21, с. 70]. Аналогічної позиції дотримуються і деякі інші автори [22, с. 102–103].

Близькою до висловленої є і позиція В. В. Сухоноса. Автор, будучи прихильником процесуального “діяльнісного підходу”, все ж таки зазначив важливість її нормативно-правового регулювання та здійснення конституційної функції [23, с. 25].

Про необхідність комплексного підходу зазначає і М. М. Руденко, яка правильно стверджує, що представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави у суді є особливим — представництвом конституційного рівня, яке має низку специфічних рис, що істотно відрізняють його від інших видів представництва [9, с. 20].

Повністю сприймаючи такий підхід, вважаємо, що правова природа представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави у суді може бути розкрита тільки з точки зору комплексного розуміння, основою якого є реалізація однойменної конституційної функції прокуратури.

При цьому для забезпечення єдиного, одноманітного та всеохоплюючого підходу до визначення правової природи представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави у суді ми повинні звернути увагу на такі його аспекти:

1) *об’єктивно-правовий (статичний)*, тобто представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави у суді є *самостійним міжгалузевим правовим інститутом*, норми якого (матеріальні та процесуальні) регулюють однорідні суспільні відносини щодо реалізації прокуратурою України функції представництва інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;

2) *змістовно-функціональний*, тобто представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді є *конституційною функцією прокуратури*, яку слід розуміти як обумовлений історичним та політично-соціальним рівнем розвитку людства напрям впливу прокуратури як окремої визначеної соціально значимої інституції на суспільно-правову систему в цілому, свідомість, волю та поведінку учасників цієї системи, зокрема людини, групи людей, суспільства, держави, що має стійкий та стабільний характер і віднаходить свою реалізацію у юридичній діяльності прокуратури через застосування публічно-правових методів впливу і в результаті чого закріплена у відповідних нормативно-правових актах;

3) *діяльнісний (динамічний)*, тобто представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді є нормативно впорядкованим у джерелах права, системно-структурованим *різновидом юридичної діяльності прокуратури*, цілеспрямований на захист визначених публічних та приватних інтересів, виконання покладеної функції представництва шляхом здійснення на законних підставах та визначених принципах виключно уповноваженими суб’єктами юридично значимої поведінки, закріпленими засобами в межах встановленої

компетенції та у відповідній процедурно-процесуальній формі, з метою прийняття юридично значимого рішення, у найбільш раціональний та ефективний спосіб, з максимальним дотриманням вимог відкритості та гласності.

Саме у такому комплексному підході є перспективним розгляд правової природи представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді та його доктринальний розвиток у майбутніх наукових дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254/к-96-ВР [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. *Симонян, А.* Представництво інтересів громадян і держави в суді — конституційна функція прокуратури України [Текст] / А. Симонян // Прокуратура. Людина. Держава. — 2004. — № 2 (32). — С. 59–64.
3. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII [Текст] // Голос України. — 2014. — № 206. — 25 жовтня.
4. *Руденко, Н. В.* Основы теории представительства прокуратурой интересов в арбитражном суде [Текст] : монограф. / Н. В. Руденко. — Алчевск : Ладо, 1999. — 568 с.
5. *Анпілогов, О. В.* Правове регулювання участі прокурора в адміністративному судочинстві щодо захисту прав та свобод громадянина [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Анпілогов Олег Вікторович. — К., 2008. — 196 арк.
6. *Заяць, В. С.* Правове регулювання участі представника у судовому адміністративному процесі [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / В. С. Заяць. — Ірпінь, 2011. — 20 с.
7. *Шумський, П.* Представництво прокурора в суді [Текст] / П. Шумський // Право України. — 1998. — № 2. — С. 24–27.
8. *Корж, В.* Проблемні питання представництва прокурора в судовому процесі [Текст] / В. Корж // Прокуратура. Людина. Держава. — 2005. — № 6 (48). — С. 65–67.
9. *Руденко, М. М.* Організаційно-правові аспекти представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в адміністративному суді [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Руденко Марина Миколаївна. — К., 2009. — 240 арк.
10. *Севрук, О. Р.* Представництво прокурором інтересів громадян та держави у наказному провадженні [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Севрук Оксана Романівна. — К., 2014. — 227 арк.
11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) від 08.04.1999 р. № 3-рп/99 [Текст] // Офіційний вісник України. — 1999. — № 15. — Ст. 614.
12. *Дунас, Т. О.* Участь прокурора у цивільному судочинстві [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / Т. О. Дунас. — К., 2009. — 20 с.
13. *Мельник, О.* Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави у господарському суді [Текст] / О. Мельник, М. Руденко // Вісник прокуратури. — 2014. — № 5. — С. 112–125.
14. *Озерський, І.* Представництво прокурором інтересів громадян та держави в суді (психолого-правовий аспект) / І. Озерський // Віче. — № 6, березень 2010

- [Електронний ресурс] Журнал “Віче”. — URL : <http://www.viche.info/journal/1912/>.
15. *Логоша, В. В.* Правова природа представництва прокурором інтересів громадянина та держави в адміністративному суді / В. В. Логоша // Форум права. — 2011. — № 2. — С. 525–530 [Електронний ресурс] Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2011_2_83.pdf.
 16. *Карпунцов, В. В.* Теоретичні основи формування і реалізації функцій прокуратури: конституційно-правовий аспект [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Карпунцов Валерій Віталійович. — К., 2012. — 224 арк.
 17. *Чванкін, С. А.* Добровільне представництво у цивільному процесі України [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / С. А. Чванкін — Одеса, 2005. — 22 с.
 18. *Пожар, В. Г.* Інститут представництва в кримінальному судочинстві [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність” / В. Г. Пожар. — Одеса, 2010. — 20 с.
 19. *Лазько, Г. З.* Правова природа процесуального представництва у цивільному процесі [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / Г. З. Лазько — К., 2006. — 19 с.
 20. *Бородін, І. Л.* Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07 “Теорія управління; адміністративне право і процес, фінансове право; інформаційне право” / І. Л. Бородін. — Х., 2004. — 38 с.
 21. *Мичко, М. І.* Функції та організаційний устрій прокуратури [Текст] / М. І. Мичко. — Донецьк : Донеччина, 2001. — 272 с.
 22. *Беднарська, В.* Актуальні проблеми реалізації судово-представницької функції прокуратури [Текст] / В. Беднарська, С. Бесєда // Прокуратура України: історія, сьогодення та перспективи : матеріали Міжн. наук.-практ. конф. (25 листопада 2011 р.) / [редкол.: Ю. М. Дьомін (відпов. ред.), М. К. Якимчук, І. М. Козьяков та ін.]. — К. : Національна академія прокуратури України, 2012. — С. 101–104.
 23. *Сухонос, В. В.* Прокуратура в механізмі української держави: проблеми теорії та практики [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.10 “Судоустрій; прокуратура та адвокатура” / В. В. Сухонос. — Одеса, 2009. — 33 с.

Надійшла до редакції 01.06.2015

Стефанчук М. Н. Правовая природа представительства прокуратурой интересов гражданина или государства в суде

Освещаются дискуссионные вопросы правовой природы представительства прокуратурой интересов гражданина или государства в суде. Рассматриваются проблемы классификации доктринальных подходов к решению этого вопроса. По результатам анализа выделяются: 1) концепция действий (деятельности); 2) концепция правоотношений; 3) концепция правового института; 4) концепция правовых способов обеспечения (защиты) прав и свобод граждан; 5) двойные (смешанные) концепции; 6) концепция реализации функции прокуратуры (комплексная). Обосновывается целесообразность комплексного понимания правовой природы представительства прокуратурой интересов гражданина или государства в суде, которая включает объективно-правовое (статическое) понимание как межотраслевого правового института, содержательно-функциональное понимание как отдельной конституционной функции, деятельностьное (динамическое) понимание как разновидности юридической деятельности прокуратуры. Обобщается ключевое содержание правовой природы представительства прокуратурой интересов гражданина или государства в суде. Определяются перспективы дальнейших научных исследований в этой сфере.

Ключевые слова: прокуратура; прокурор; представительство интересов гражданина или государства в суде; правовая природа.

Stefanchuk, M. M. Legal Nature of Representation by the Prosecutor's Office of a Citizen's or the State Interests in Court

This article highlights the controversial issues of the legal nature of representation by the Prosecutor's Office of interests of the citizen or the state in court; interdisciplinary legal analysis of the legal nature of this legal phenomenon is carried out; the doctrinal views on the legal nature of such representation, which are reduced to the generalized understanding of this phenomenon as a particular legal system of the proceedings, as the procedural relationship, as an institution of procedural law, as one of the administrative and legal means of protecting the rights and freedoms of person and citizen, as an independent form of government activity are highlighted; the provisions of the normative-legal regulation of representation by the Prosecutor's Office of interests of the citizen or the state in court in terms of its relationship with other forms of representation and participation in the institution of bodies and persons who are lawfully entitled to protect the rights, freedoms and interests of others are analyzed; the key contents of this legal phenomenon are summarized; prospects of further research in this area are defined.

Keywords: prosecutor's office, prosecutor, representation of interests of a citizen or the state in court.

